

Új webszolgáltatások az OSZK-ban

A „Jeles napok” új verziója

Bánkeszi Katalin

bankeszi@oszk.hu

Előzmények

Az 1997 novemberében alakult Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ Kht. – akkori nevén Neumann János Kulturális Szolgáltató Kht. – 2005-ben jelentős változáson esett át. A Nemzeti Audiovizuális Archívum (NAVA) és a Nemzeti Digitális Adattár (NDA) a közhasznú társaságba integrálódott, míg a korábbi feladatokat – szintén a közhasznú társaság keretein belül – a Digitális Könyvtár Igazgatóság folytatta. A három részegység irányítását szakmai igazgatók végezték, míg a kht. ügyvezető igazgatója *Kitzinger Dávid* lett. A tulajdonosi szerkezet is átalakult: a kht. az Informatikai és Hírközlési

Minisztérium és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának közös tulajdona lett.

2006 őszén indult el az a folyamat, melynek eredményeként a digitalizálási és tartalomszolgáltatási feladatok ez év januárjától más intézményekbe kerültek át.

A NAVA és az NDA továbbra is a kht.-ban folytatja tevékenységét, melyet jelenleg alapvetően a Gazdasági Minisztérium finanszíroz. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium is részt vállal a működési költségekből, mivel az intézmény tervei között szerepel a könyvtárak részére egy zárt hálózat kialakítása is, melynek célja a jogvédett anyagok elérhetővé tétele lesz.

Neumann-ház
Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ Kht.
Digitális Könyvtár Igazgatóság

Keresés
Csonkolás *-gal

Ujdonság

- 06.12.11. Bánkeszi Katalin: Merre tart a könyvtáros világ? - gondolatok egy nemzetközi konferencia kapcsán
- 06.11.29. Jeles napok az eFestival-on - III. helyezés
- 06.11.27. Kiegészítés a CD-ROM dizsokgráfiahoz
- 06.11.21. Bánkeszi Katalin: Merre tart a könyvtáros világ? - gondolatok egy nemzetközi konferencia kapcsán
- 06.11.21. Kitzinger Dávid: Lesz-e magyar tartalompiac?

W3C CSS2 RSS

OKM
OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTERIUM

Intézményünk országos és nemzetközi hálózati kapcsolatát az NIIF program biztosítja
Powered by Apache Cocoon

A Neumann-ház költöző tartalom-szolgáltatásai

A Digitális Irodalmi Akadémia program a Petőfi Irodalmi Múzeumba került, ahol már más finanszírozási keretek között, remélhetőleg a korábbinál stabilabb anyagi támogatással folytatódik. A tervek szerint megújul a weboldal is. Az **Olvasni jó!** című, gyermekeknek szóló irodalmi oldal az Egyszervolt.hu Alapítvány kezelésébe került, ahol az eddigivel azonos szemlélettel folytatódik az oldal gyarapítása. A korábbi szerkesztők is részt vesznek a művek válogatá-

sában és a tartalom kialakításában. Az oldal továbbra is a <http://www.olvasnijo.hu> címen lesz elérhető.

Két diafilmes szolgáltatásunk – a Virtuális **Diafilm-történelmi Múzeum** és a **Képek a magyar irodalomból** – sorsáról a gyűjtemény tulajdonosával egyetértésben döntöttünk. Mindkét szolgáltatást a Közép-Európa Egyetem Nyílt Társadalom Alapítványa vette át, és az üzemeltetésen kívül vállalták a további fejlesztést is. A domain nevet (<http://www.diafilmmuzeum.hu> és <http://www.irodalmikepek.hu>) is átadtuk, így a felhasználók változatlan webcímen érhetik el az oldalakat.

A nemzeti könyvtárba települt tartalom-szolgáltatások

A **Balassi Bálint virtuális kiállítás** egyelőre változatlan formában lesz elérhető az Országos Széchényi Könyvtár szerveréről, de hosszabb távú terveink szerint további gyarapítás várható. A nemzeti könyvtárban számos kapcsolódó forrásdokumentum található, melyeket szeretnénk digitalizálni és a kiállítás gazdagítására felhasználni.

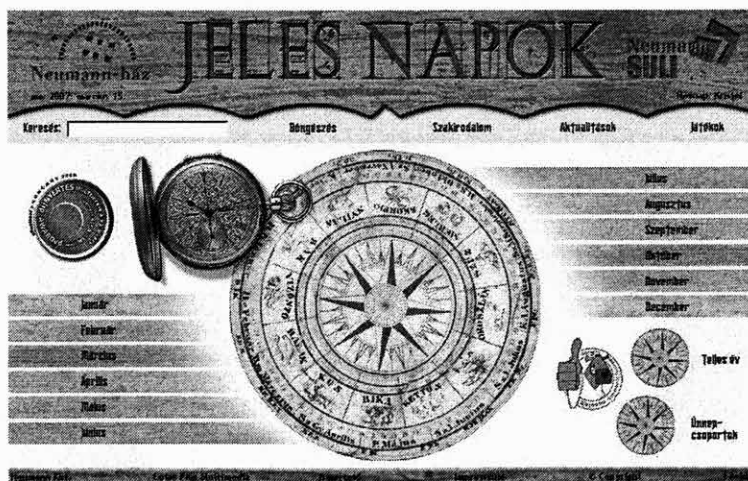
A digitális gyűjteményünk, amely a **Bibliotheca Hungarica Internetiana (BHI)** nevet viselte, szintén a nemzeti könyvtárba, egész pontosan a Magyar Elektronikus Könyvtárba (MEK) települt, ahol fokozatosan beépül a gyűjteménybe. A BHI is megmarad, de gyűjtőköre változik. A szakirodalom egyelőre bekerül a MEK szolgáltatásába, és az új-BHI elsősorban a szépirodalmi műveket és a vonatkozó szakirodalmat tartalmazza majd, vagyis a MEK archívumának egyfajta „irodalmi metszete” lesz. Mivel a jogi háttér rendezése nem egyszerű feladat, és a tervezett átalakítás fejlesztői kapacitást is igényel, az új BHI-val csak kicsit később jelenünk meg az olvasók előtt.

A **Jeles napok** néven ismert oktatási segédanyag folyamatosan gazdagodó tudástárrá fejlődött az elmúlt közel egy év során. A Szabadalmi Hivattal folytatott együttműködés jelentős mennyi-

ségű tudománytörténeti információval gyarapította az összeállítást. A nemzeti könyvtár páratlan gyűjteménye korlátlan lehetőségeket rejt a mennyiségi és minőségi bővítésre. Terveink között szerepel további ünnepcsoportok kialakítása: az irodalom, történelem, zenetörténet, színház-történet stb. ismert és kevésbé ismert egyéniségeiről és jelentős eseményeiről állítunk majd össze újabb ünnepoldalakat.

A Neumann-ház rövidesen megszűnő tartalomszolgáltatása

A WebKat.hu gyarapítása már 2005 végén leállt, de az adatbázis és a keresőoldal jelenleg is elérhető. Az internetkatalógus rekordjainak sorsáról még nem született végleges döntés. A Neumann-ház várhatóan megszünteti ezt a szolgáltatást. A digitális gyűjtemény metaadatait – amely a WebKat.hu-nak mintegy 10%-át képezte – betöltöttük az NDA adatbázisába. Javasoltuk, hogy az interneten található, más szolgáltatóknál elérhető tartalmak rekordjait vegye át az NDA, de ez egyelőre nem történt meg. Ilyen típusú betöltésre nem készült fel az NDA, ugyanis ebben az esetben egy adatbázisból több adatgazda metaadatait kellene azonosítottan letölteni, míg ez jelenleg általában úgy történik, hogy az egyes adatgazdák rekordjai külön-külön adatbázisból töltődnek be harveszteléssel.

A Jeles napok c. tudástár bemutatása

Az egyik „átköltöző” tartalom-szolgáltatás, – amely talán a legígéretesebb jövő elé néz – a Jeles napok oktatási segédanyag, amely a Magyar Elektronikus Könyvtár kezelésébe került. Az interneten ingyenesen elérhető weboldalt a megnyitása óta is folyamatosan bővítjük, tartalma az elmúlt év

során jelentősen megnövekedett. Mintegy 1300 ünnepoldal található a gazdag gyűjteményben. Alig van olyan naptári nap, amihez ne tartozna legalább egy világnap, nemzeti ünnep, jeles nap, évforduló vagy egyéb kiemelt esemény. A Szabadalmi Hivatallal folytatott együttműködésnek köszönhetően minden naphoz legalább egy, de sok esetben több tudománytörténeti eseményről vagy neves személyről szóló oldal kapcsolódik. Terveink szerint tovább bővül az ünnepek sora: színháztörténeti, irodalmi, történelmi és egyéb vonatkozású események is helyet kapnak, sőt gasztronómiai válogatás is színesíti majd a nagyobb ünnepekről készült összeállításokat.

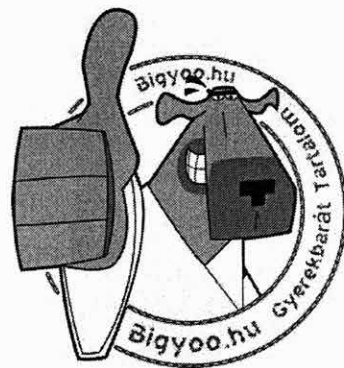
Egy-egy ünnepoldal az ismertető jellegű bevezető szöveggel – ünnepleírással – kezdődik, de emellett idézeteket, képeket, hanganyagokat és más multimédia elemeket is tartalmaz. Ahol csak lehet, további ugrópontok is találhatóak, méghozzá olyan internetes tartalmakra mutatnak, amelyek más szolgáltatóknál jelentek meg valamilyen kapcsolódó témában. Ily módon ez az összeállítás messze túlmutat a saját gyűjteményeink határain. Mára már több mint 14 000 elemből áll az adatbázis, amely a böngészési lehetőségen kívül kulcsszavas keresést is biztosít. Az egyes ünnepeket szakirodalmi részletekkel, irodalmi idézetekkel, továbbá képek, hanganyagok és multimédia elemek segítségével mutatjuk be. Ahol lehetséges volt, az idézetek címére kattintva elérhetővé tettük a gyűjteményeinkben található teljes digitalizált szöveget. Ilyen módon oktatási és magáncélra lehetővé válik a művek letöltése, nyomtatása stb.

Számos művész – pl. fotós, zenekar, festő – ajánlotta fel műveit ingyenes közzétételre a Jeles napok céljaira, amiért ezúton is köszönetet mondunk.

A játékos kedvű olvasókra is gondoltak a szerkesztők. Puzzle, memóriajáték és 1200 kérdéses quiz is készült, méghozzá az ünnepekhez kapcsolódó tartalmakkal.

A Jeles napok oktatási tudástár a 2006-os

eFesztiválon az eLearning kategóriában díjat nyert, ami nagy elismerés a szerkesztőknek. A bigyoo.hu felvette a Barátságos internet oldalak közé, így a „Gyerekbárát tartalom” minősítő jelet is feltehetjük a Jeles napok nyitó oldalára.

Lázár Ervin emléke

Lázár Ervin halálhírére a Szent László Gimnázium diákjai – tanáraik vezetésével – a szerző meséihez kapcsolódóan különleges technikával illusztrációkat készítettek, és ezekből kiállítást is rendeztek a középiskolában. A kiállítás lebontása után felajánlották az alkotásokat a Magyar Elektronikus Könyvtárnak (MEK), amelynek gyűjteményében a mesemondó művei digitálisan is megtalálhatóak. Ez adta az ötletet, hogy egy virtuális kiállítás keretében jelenítsük meg a különleges rajzokat és a meséket.

Rajzpályázatot írtunk ki további gyermekrajzok készítésére. Ezúttal színes képeket vártunk, mert Lázár Ervin születésének évfordulójára ezekkel a képekkel kiszínesítjük az addig fekete-fehér oldalt, jelezvén, hogy a népszerű szerző meséinek színes világa tovább él az olvasókban.

A kezdeményezést a MEK-en kívül támogatta az Országos Széchényi Könyvtár, a Magyar Olvasástársaság, a Magyarartanórok Egyesülete és az Egyszervolt.hu Alapítvány. A rajzpályázat ünnepélyes eredményhirdetése az Országos Széchényi Könyvtár új stratégiáját bemutató sajtótájékoztató keretében, május 3-án volt. A támogatóknak köszönhetően a nyerteseket számos ajándékkal lephettük meg.

Ez az első olyan weboldal, amelynek elkészítésében a Neumann-ház volt irodalmi szerkesztői már az OSZK égisze alatt vettek részt.

Emlékezések a Tündérről
Mesék
Galeria
Művek
Impresszum
Hívtóoldal

Pályázati felhívás

Csukás István: Kurta mese Lázár Ervintől
(részlet a Költők élkoppon című kötetből)

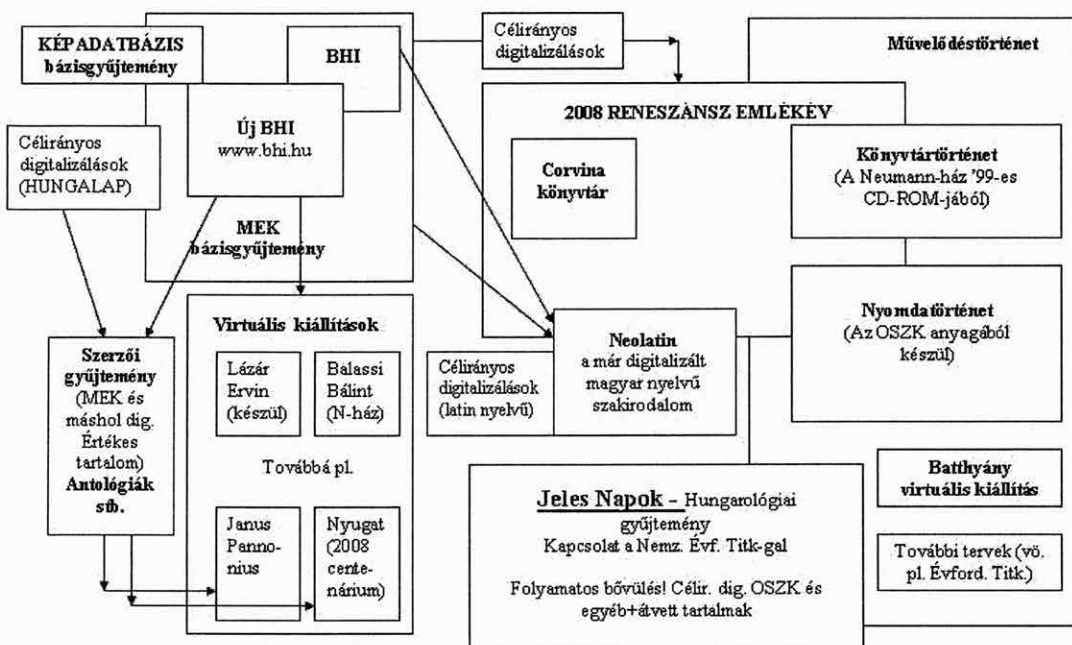
Talán kezdjük úgy e kurta mesét, hogy ballag az utcán egy nagy bajuszú, rozsnárbajuszú, harcsabajuszú, lelógó varjúsárnybajuszú férfi. Lassú medveléptekkel ballag. Vagyis súlyosan, de egy kissé lomhán is. Nem tudni, hova ballag, ő se igen tudja, de ez most nem érdekes. Már estefelé jár az idő, furcsa árnyékok nyújtózkodnak az utcán, s a nagy bajuszú, rozsnárbajuszú, harcsabajuszú, lelógó varjúsárnybajuszú férfi dűnnyög az árnyékoknak. Ezt dűnnyögi: „Te árnyék, te ott nagyon hasonlítasz valamire! Vagy valakire! Még nem tudom, hogy mire vagy kire, de mindjárt kitalálom. Mert író lennék, vagy mi a csuda? Ki is találtam, hogy kire hasonlítasz! Enrám hasonlítasz, Lázár Ervinre! De hát úgy nem hívhatlak, úgy engem hívnak. Enevezlek hát Tejbajuszánknak! Vagy Szegény Dzsóninak! Vagy inkább Berzsián szeretnél lenni? Nem, nem, legyél csak Tejbajuszán, olyan tatáros képű alak vagy! És legközelebb megírlak az egyik könyvemben!”

Országos Széchényi Könyvtár - Magyar Elektronikus Könyvtár Osztály

**IN MEMORIAM
LAZÁR ERVIN**

Országos Széchényi Könyvtár - Magyar Elektronikus Könyvtár Osztály

További tervek

A szolgáltatások áthelyezésén kívül számtalan új terven is dolgoznak a tartalomszerkesztők. Az OSZK hatalmas gyűjteménye és páratlan kincsei végeláthatatlan lehetőséget nyújtanak az oktatást és az ismeretterjesztést segítő webszolgáltatások létrehozására. A nemzeti könyvtár a tudományos kutatás eredményeinek bemutatása mellett egyre nagyobb figyelmet fordít arra, hogy gyűjteményének egyes szeletei minél szélesebb olvasóközönséghez eljussanak.

A kiemelt ünnepekhez kapcsolódva több internetes oldal, virtuális kiállítás készül, amelyek reményeink szerint egyre több olvasót vonzanak majd a könyvtár weboldalára. A digitalizált dokumentumokat egy közös archívumban őrizzük, de változatos tartalmú összeállításokat, különféle metszeteket készítünk belőlük, hogy közel vihessek az olvasókhöz a ritka, értékes dokumentumokat, és a csak helyben olvasható könyveket, folyóiratokat, nyomtatványokat.

Olvasói felmérés az OSZK-ban – 2007 május 12-től öt héten át, a hét más-más napján a Könyvtári Intézet az OSZK Olvasó- és Tájékoztató Szolgálaton keresztül felmérte a nemzeti könyvtár olvasóinak használati szokásait és a szolgáltatásokkal kapcsolatos elégedettséget. A felmérés elsődleges célja, hogy kedvezőbbé tegyék a könyvtár szolgáltatásait a használók számára.

(OSZK-lista, 2007. május 8.)